

Partiforskning i komparativ politik

Anika Gauja, lektor, Department of Government and International Relations, University of Sydney & Karina Kosiara-Pedersen, lektor, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet

Formålet med artiklen er at vise, hvordan partiorganisationer studeres inden for disciplinen statskundskab, og specifikt subdisciplinen 'komparativ politik'. Vi lægger kort ud med traditionen og efterkrigstidens værker med mere teoretiske refleksioner over partiernes udvikling. Dernæst adresseres tesen om partiernes forfald, der specielt herskede i 1980'erne og 1990'erne, og den efterfølgende fokus på partiernes forandring. Denne forskning præsenterer vi i de tre sidste afsnit om komparative organisationsstudier, specialiseringen i subfelter (partilederskab, kandidatopstilling, partimedlemskab og partifinansiering), og afslutningsvist de nyeste tendenser. Konklusionen om studier af partiorganisationer indenfor feltet 'komparativ politik' er karakteriseret ved, at forskningsfeltet er blevet mere heterogent og specialiseret. Som på andre af statskundskabs forskningsfelter, skrives færre monografier og flere artikler med specifikke problemformuleringerne, og selvom de kvalitative metoder ikke er forduftet, anvendes de kvantitative i større grad. Fokus er i mindre grad på partiernes som hele organisationer og mere på specifikke aspekter af organisationerne, f.eks. ledelse, kandidatopstilling, og medlemskab. For det andet er der en (naturlig) sammenhæng mellem partiernes forandring, adgang til data og udviklingen af specifikke forskningsfelter. Samlet er konklusionen, at studiet af de politiske partiers organisering er i forandring, ligesom partiernes organisering er. Men det er i begge tilfælde stille forandringer.

Introduktion

Politiske partier er centrale aktører i repræsentative demokratier. Selvom der gennem tiden har været mange forskellige definitioner på 'politisk parti', er kernen i hovedparten af definitioner, at de opstiller kandidater til offentlige valg, og de er dermed centrale aktører i repræsentative demokratier (Bille 1997; Sartori 1976). Politiske partier har været tillagt forskellige opgaver (King 1969; Pedersen 1989). Med opstilling af kandidater til offentlige valg følger, at partier bidrager til at strukturere stemmer, når de og deres kandidater fører valgkamp. Det sker, ideelt, på et politisk grundlag, hvilket også betyder, at de i et vist omfang aggregerer interesser og formulerer politik. Og i og med de i praksis har monopol på – eller dominerer – de valgte forsamlinger, har de også en vigtig opgave i at organisere det parlamentariske arbejde.

Politiske partier fungerer i forskellig grad som en kanal for politisk deltagelse. Det essentielle i et repræsentativt demokrati er konkurrencen mellem partierne, ikke at de enkelte partier skal være internt demokratiske (Allern & Pedersen 2007). Men der har - specielt i massepartiernes tidsalder - været stærke normer for, at partierne har medlemmer med rettigheder og pligter, og dermed også en medlemsorganisation. Der har derfor i partiforskningen været fokus på partiernes medlemsorganisationer. Men en medlemsorganisation er ikke et ufravigeligt krav. Partiet Klaus Riskær Pedersen viser, som andre partier internationalt (Mazzoleni & Voerman 2016), at et parti godt opstille kandidater uden en medlemsorganisation. Derudover forandrer etablerede politiske partier den måde, hvorpå de tilknytter deres støtter (Scarrow 2014; Gauja 2015; Kosiara-Pedersen & Kristiansen 2016).

Formålet med artiklen er at præsentere, hvordan partiorganisationer studeres i forskningsfeltet 'komparativ politik'. En slags disciplinshistorie med fokus på metoder og tilgange. En grundig gennemgang af feltet ville kræve mindst et digert tobindsværk, og det har derfor været nødvendigt med mange afgrænsninger. Mens vi også kort afdækker den lange historie, fokuserer vi mest på det, der har betydning for, hvor feltet står lige nu. Derudover har vi valgt at fokusere mere på forskningstemaer, projekter og -spørgsmål end på resultaterne, da vi ikke ville kunne dække dem fyldestgørende. Vi holder fokus på partiernes organisationer, men der er tæt relaterede forskningsområder, vi desværre ikke har mulighed for at inddrage, og det gælder specielt, men ikke udelukkende, partiernes politik, vælgere (se f.eks. Hansen & Stubager 2017), regeringsdeltagelse, kandidater (se f.eks. Hansen & Kosiara-Pedersen 2014) og partiernes relation til interesseorganisationer (Allern 2010; Allern & Bale 2012). Derudover fokuserer vi på partiforskningen i etablerede, vestlige demokratier, og vi gør mere ud af danske aspekter.

I artiklen gennemgår vi udviklingen i studier af partiorganisationer. Vi lægger kort ud med traditionen og efterkrigstidens værker med mere teoretiske refleksioner over partiernes udvikling. Tredje afsnit adresserer tesen om partiernes forfald, der specielt herskede i 1980'erne og 1990'erne. Herefter har fokus været på partiernes forandring, og denne forskning præsenterer vi i de tre sidste afsnit om komparative organisationsstudier, specialiseringen i subfelter (partilederskab, kandidatopstilling, partimedlemskab og partifinansiering), og afslutningsvist de nyeste tendenser.

Traditionen

Det er mere end 100 år siden den første partiforskningen inden for feltet komparativ politik så dagens lys, specielt med Ostrogorskis analyse af britiske og US partier (Ostrogorski 1903) og Michels analyse af det tyske socialdemokrati (Michels 1911). Disse empiriske casestudier blev i efterkrigstiden suppleret af klassiske værker med mere teoretisk refleksion over partiernes organisering. Duverger (1972 [1954]) fremdrog to partityper, elitepartiet og massepartiet, mens Kirchheimer (1966) bidrog med catch-all parties og

Panebianco (1988) med det elektoralt-professionelle parti. Fælles for disse er, at de teoretiske modeller over partiernes udvikling er baseret på den empiriske virkelighed, de pågældende forskere havde kendskab til.

USA's partier har, med deres svage partiorganisationer, obligatoriske primærvalg og manglende medlemmer, traditionelt været set som undtagelsen i partiforskningen (Ware 2011). I 1950 kom den i forskningsverdenen vigtige amerikanske politolog forening, the American Political Science Association, med en rapport, der var resultatet af arbejdet i et udvalg om politiske partier. I rapporten argumenteres for de politiske partiers centrale rolle i moderne, amerikansk demokrati og specielt for et stærkere, mere ansvarligt topartisystem. En nation med mere end 150 millioner mennesker kræver politiske partier for at give befolkningen et valg mellem forskellige politiske retninger. Politiske partier og partisystemet sikrer en forbindelse mellem frihed, flertalsstyre og lederskab, som amerikanerne tager for givet (APSA 1950, 22).

APSA-rapporten angiver en klar normativ rolle for politiske partier med fokus på effektiv repræsentation af et flertal, der er specifikt relevant i amerikansk kontekst. Rapporten illustrerer hvilke essentielle funktioner partier er tillagt i moderne repræsentative demokrater, der har angivet retningen for partiforskningen. Politiske partier og deres organisationer har til formål at skabe et forbindelsesled mellem befolkningen og staten (se, f.eks. Lawson and Merkl 1988; Key 1961; Schattschneider 1942). Politiske partier har til formål at indsamle og aggregere interesser, at give samfundsborgerne mulighed for politisk deltagelse, sikre politisk kommunikation, rekruttere, uddanne og socialisere den politiske elite, og at organisere arbejdet i parlamentet (jf. King 1969). Gennem regelmæssige valg bidrager partier til, at de politiske beslutningstagere stilles til ansvar for dets politiske beslutninger. APSA-rapporten anbefalede intet mindre end en "omfattende transformation af amerikanske politiske partier" med fastere strukturer, højere partidisciplin i Kongressen og en veldefineret rolle for partimedlemmer (Wickham-Jones 2018, 2; vores oversættelse). Formålet med rapporten var at skabe offentlig debat. Selvom det ikke lykkedes, er det et tidligt eksempel på, hvordan politologer forsøger at indgå i dialog med praktikere og påvirke politik.

Til brug for undervisningen i Statskundskab på Aarhus Universitet skrev Poul Meyer *Politiske Partier* (Meyer 1965), der på dansk introducerede "de vigtigste teoretiske problemer, der er fremdraget i de senere års videnskabelige arbejder indenfor partisociologien, og til belysning af disse problemer er i overvejende grad anvendt oplysninger om danske partier" (Meyer 1965, 7). Hermed blev adgangen lettet til indsigt i partiforskningen, herunder partiernes definition, oprindelse, struktur, partidemokrati, partimedlemskab mv.

Partier i forfald – eller forandring?

Tesen om partiernes forfald dominerede litteraturen om partiernes organisering i 1980'erne, specielt i en amerikansk kontekst. Forfaldet kunne både ses i vælgenes partiidentifikation, partimedlemskab, tilliden til politikerne osv. Politiske partier var (og er) ikke, hvad de havde (og har) været (Gunther og Diamond 2001, 3). Samfundet synes at have accepteret de politiske partier som et 'nødvendigt onde' (Bale og Roberts 2002), men selvom partier er uundgåelige, opfattes de oftest negativt (Webb 2009), og der er udbredt skepsis over for, om de faktisk kærer sig om, hvad folk tænker (Dalton & Weldon 2005: 933). Det er ikke blot partiernes medlemstal men også medlemmernes deltagelse i og mellem valgkampagner samt valgdeltagelsen, der er nedadgående på tværs af den industrialiserede, vestlige verden (Whiteley 2011; Siaroff 2009; Franklin 2004). Partitilknytningen er svækket (Dalton 2000). Denne udvikling skal ses i sammenhæng med, at partierne forandres fra frivillige organisationer forankret i civilsamfundet til statsstøttede aktører, der ligner hinanden politisk, og som giver få muligheder for reel politisk deltagelse (Katz & Mair 2018, 10-11; jf. kartelparti diskussionen nedenfor).

Medlemskrisen var markant, da Harmel og Janda (1994, 260) noterede sig, at en del af litteraturen om partisystemernes forfald i 1980'erne skyldtes "reelt eller oplevet 'forfald' i industrialiserede samfunds partier", og forventningen om, at andre politiske organisationer, så som interesseorganisationer, kunne erstatte dem (Lawson & Merkl 1988; vores oversættelse). Der var således en vis skepsis ift. tesen om partiernes forfald (se f.eks. Reiter 1989). En del af problemet omkring tesen om partiernes forfald er, at partisystemer og partier, og forfald og forandring, sammenblandes. Et partisystem forandres, når nye partier vokser frem. Partier som så er ikke i forfald, når de erstattes af andre partier, eller når deres ressourcer ændres fra medlemmernes kontingenter til offentlig partistøtte.

Den europæiske partiforskning kom videre i en tid med fornyet interesse for partiforskningen, og med fokus på partier i forandring snarere end i forfald. I 1995 udkom første nummer af det videnskabelige tidsskrift 'Party Politics', og første artikel i det første nummer var Katz og Mairs artikel om kartelpartitypen (1995). Her opsummerer de idealtyperne eliteparti, masseparti og catch-all parti fra tidligere litteratur, og lancerer derefter deres kartelpartitype på basis af et større komparativt projekt (se nedenfor). Fokus er på, hvordan partierne forandres over tid, blandt andet fordi partiernes kontekst forandres. Kartelpartitypen (Katz & Mair 1995) er karakteriseret ved, at medlemsorganisationen opretholdes, fordi medlemmer bidrager med legitimitet, men deres indflydelse minimeres ved at individualisere medlemmernes rettigheder og pligter, og ved at sløre grænsen mellem medlemmer og andre støtter. Økonomisk beror partiet primært på offentlig partistøtte. 'Kartel' navnet kommer af, at de etablerede partier indretter privilegeret adgang til mediesystemet, offentlig partistøtte og opstillings- og spærreregler til fordel for dem selv og til ugunst for nye partier.

I 1997 argumenterede Harmel og Svåsand for, at "efter i et par årtier at have været vidne til partiernes 'forfald' og dernæst deres 'fornyelse', er det naturligt at fokusere på,

hvordan de kom fra det ene til det andet” (Harmel & Svåsand 1997, 291; vores oversættelse). De fokuserede på spørgsmål som, hvilken rolle partiinterne forhold og faktorer i omgivelserne spiller for partiernes forandring? Hvor sandsynlig partiforandring er? Om forandringen sker reaktivt eller proaktivt? Og det sker gradvist eller abrupt? Og hvem er de centrale aktører? Harmel og Jandas integrerede teori om partiernes mål og organisatorisk forandring (1994) er det vigtigste eksempel på teori på dette felt. De baserer modellen på, at forandring ikke er noget, der “blot sker”, men at det kan forklares med interne og eksterne faktorer, og at partiets leder og ledelse spiller en rolle (1994, 264-266). Forandringer i partiets politik, strategi og organisering forventes f.eks. som et resultat af partilederskift, eller hvis partiet lider nederlag på dets primære mål, f.eks. hvis et traditionelt regeringsbærende parti, som Socialdemokratiet eller Venstre i Danmark, ikke erhverver sig nøglerne til Statsministeriet efter et valg.

To årtier efter er den kontekst, inden for hvilken partiernes organisatoriske forandring foregår, drastisk forandret. Det drastiske fald i partiernes medlemstal er fortsat, og det har stillet spørgsmålstegn ved, hvordan partierne varetager den deltagelse og repræsentation, de traditionelt har været tillagt i repræsentative demokratier (van Biezen 2014, 178). Med færre medlemmer er partierne udfordret, når de skal rekruttere kandidater til offentlige valg, udvikle politiske forslag og finde kampagnefolk til at skabe en forbindelse til vælgere og støtter i en valgkamp. Derudover er medlemmerne ikke repræsentative for vælgerne; de er ældre, oftere mænd og har en længere uddannelse (Heidar & Wauters 2019; se også nedenfor). Selvom massepartierne gyldne tidsalder er ovre, og nu snarere ses som historisk epoke (se f.eks. van Biezen & Poguntke 2014, 205) har den stadig betydning som normativt ideal for partiernes organisering (Gauja 2015; Allern & Pedersen 2007).

Komparative partiorganisationsstudier

I 1980 udkom resultatet af Kenneth Jandas arbejde over næsten to årtier, hvor han via primære og sekundære kilder skabte en database om politiske partier (Janda 1980). Men det var først et årti senere, at der for alvor blev sparket liv i de komparative studier af partiorganisationer. I sidste halvdel af 1980'erne igangsatte Richard S. Katz og Peter Mair det projekt, der blev afgørende for den fornyede interesse for partiorganisationsforskningen (1992; 1994; 1995). Formålet med projektet var at vise partiorganisationernes udvikling over tid i sammenligning med partier i etablerede demokratier. Data blev hentet fra partiernes regler og vedtægter, regnskaber og andre officielle kilder, herunder også hos partikontorerne, f.eks. antal ansatte, antal medlemmer og andelen af kvinder i de ledende organer. Først og fremmest plæderede de for, at ‘den officielle version’, dvs. partiets vedtægter osv., er relevant at studere, da det sætter rammerne for partiernes organisering. Det betyder ikke, at alt foregår ‘efter bogen’. Men hvis der er magtkampe og uenigheder, vil de berettigede kunne henvise til vedtægterne. Og det er under alle omstændigheder et udgangspunkt for videre studier. Projektet bidrog, i kraft af landeeksperternes deltagelse,

både med et væld af data om 79 partiers formelle organisering i perioden 1960-1990 (Katz & Mair 1992) og 12 lande studier (Katz & Mair 1994; Bille 1997). Det tredje bind med komparative studier i projektet udkom aldrig, men enkelte komparative analyser om kandidatopstilling (Bille 2001) og partiernes finansiering (Pierre et al. 2000) blev publiceret. Samlet lagde projektet grundstenen til en fornyet interesse i partiernes organisering og betydning heraf både ved at levere data og en gruppe af etablerede partiforskere.

To af landeeksperterne i Katz & Mair projektet, Thomas Poguntke og Paul D. Webb, tog sammen med Susan E. Scarrow i slutningen af 00'erne initiativ til at fortsætte og udvide dataindsamling og studier af partiernes organisationer, da de fik finansiering til og organiserede 'Political Parties Data Base' projektet (PPDB, se www.politicalpartydb.org). Projektet gennemføres, som i Katz & Mair projektet, af landeeksperter, der indsamler en del af samme data, som indgår i Katz & Mair projektet, men også data, der giver mulighed for analyser af nye aspekter, f.eks. repræsentativitet og muligheden for at være partistøtte. Kredsen af lande er også udvidet fra tolv lande i Vesteuropa og USA til hele Europa og lande i Mellem- og Sydamerika, Asien og Afrika samt Australien. I første runde (2011-12) indsamledes data fra 140 partier i 25 lande, mens anden runde (2017) inkluderer 250 partier i 42 lande. Det muliggør globale komparative studier og en sammenligning ikke kun af partier men også af lande. Essensen af en traditionel forståelse af komparativ politik.

Muligvis belært af erfaringerne fra Katz & Mair projektet har PPDB projektet fra- valgt fælles landestudier og i stedet fokuseret på dels at indsamle data og gøre dem tilgængelige for andre, dels komparative analyser (Poguntke et al. 2016; Scarrow et al. 2017). De komparative studier viser, hvad der karakteriserer partiernes finansiering (van Biezen & Kopecký 2017), forbindelser til interesseorganisationer (Allern & Verge 2017), og graden af partiinternt demokrati (von dem Berge & Poguntke 2017; Bolin et al. 2017). Men der fokuseres også på konsekvenserne af partiernes organisering, f.eks. sammenhængen mellem partiernes finansiering og opfattelsen af, hvor responsive de er (Lobo & Razzuoli 2017) og kandidatopstillingsprocessernes betydning for kvinders repræsentation (Pruysers et al. 2017). I den overordnede konklusion viser Webb, Poguntke og Scarrow, at de 120 partier samlet set har karakteristika både fra elite-, masse, catch-all og kartel-partier (2017). Partityperne er, som tidligere angivet, idealtyper, eller parametre, hvormed partiernes organisatoriske udvikling kan måles.

Der er andre studier, der har set på årsager til og konsekvenser af organisatoriske træk. I en dansk kontekst har Helene Helboe Pedersen tidligere end PPDB-projektet analyseret sammenhængen mellem partiernes organisering og deres adfærd, specifikt på sammenhængen mellem på den ene side magtfordelingen mellem medlemsorganisationen og folketingsgrupperne, og på den anden side partiernes koalitionsadfærd i Folketinget; des mere folketingsgruppen er underlagt medlemsorganisationen, des færre koalitioner indgår partiet i (Pedersen 2010a; 2010b). Ann-Kristin Kölln (2014) viser, at der er en sammenhæng mellem faldet i partiernes medlemstal på den ene side, og højere antal ansatte, større udgifter og en større afhængighed af offentlig partistøtte på den anden side (Kölln 2014).

De dominerende forsknings- og publiceringsnormer fremmer ikke udgivelsen af publikationer om de enkelte lande. Men der er enkelte. Lars Bille offentliggjorde i 1997 'Partier i forandring' (Bille 1997), hvori han analyserer de otte danske partier, der var med i Katz & Mair projektet, med data for perioden 1960-1995. Heri giver han en omfattende karakteristik af, hvad der kendetegner de danske partier og deres organisatoriske udvikling. Overordnet undersøger han, om balancen mellem medlemsorganisationen, folketingsgruppen og partibureaukratiet er forskubbet, og hvilke(n) partitype de danske partier anno 1995 tilhørte. Mens Poul Meyer (1965) viser, hvordan den danske case passer ift. forskellige tendenser i partisociologien, er Lars Billes bog den første, der på systematisk vis karakteriserer de danske partiorganisationer. Konklusionen er, at partierne i midt 1990'erne har en række træk både fra massepartiet, catch-all partiet og kartelpartiet. Tendensen til mere fokus på kampagner og mindre på partierne som medlemsorganisationer er også opsummeret senere af Bille et al. (2012). I modsætning til et enkelt kapitel i en international antologi (Bille 1994), giver den danske bog mulighed for at krydre 'den officielle version' med den kontekstuelle viden og alt det uformelle, der var tilgængeligt for en landeekspert som Lars Bille (1997). Det giver en levende fortælling.

Specialisering og udvikling af subfelter

Politologiens studier af politiske institutioner er blevet udfordret og suppleret af studier i politisk adfærd. Det gælder også studiet af politiske partier. Politiske partier har altid befundet sig i krydsfeltet mellem organisationer, institutioner og individer. Politiske institutioner og organisationer, inden for hvilke individer som partiledere, partielite, medlemmer, folketingsmedlemmer mv. handler. Og hvor partiernes repræsentanter, f.eks. folkevalgte eller partiledere, handler på vegne af (dele af) partiet. Politologiens tendenser til både kvantitative metoders forrang og specialisering ses også i studiet af partiorganisationer. Formålet med dette afsnit, og dermed resten af artiklen, er at præsentere centrale specialiserede forskningsfelter. De fire forskningsfelter, vi har udvalgt her (partilederskab, kandidatudvælgelse, partimedlemskab og partifinansiering), har alle været centrale aspekter i tidligere studier af partiorganisering, men de har udviklet sig til selvstændige sub-felter. Partilederskab og kandidatudvælgelse er to ud af de tre vigtigste parametre for det parti-interne demokrati (Cross & Katz 2013; Bolin et al. 2017), mens partimedlemskab og partifinansiering er de to vigtigste parametre for partiernes ressourcer (Poguntke et al. 2016; Scarrow et al. 2017).

Partilederskab

De politiske partiers ledere spiller en central rolle både i partiernes organisering, parlamenter og regeringer. Partilederne har afgørende indflydelse på de politiske beslutninger, og de er genstand for opmærksomhed både fra medierne og vælgerne (Poguntke & Webb

2005; Cross 2013). Hvor studier af enkelte partiledere, ofte af historikere, har lang tradition, er komparative studier af partilederne et hurtigt voksende forskningsfelt, specielt drevet af William Cross og André Blais (2012a; 2012b) samt Jean-Benoit Pilet og Bill Cross (2014) projekterne. Dette voksende felt, hvoraf en del studier inkluderer mange lande/partier, undersøger både årsagerne til og betydningen af (ændringer i) hvordan partiledere vælges (se, f.eks., Sandri et al. 2015; Schumacher & Giger 2017; Gauja 2017; Quinn, 2012; Kenig, 2009; Cross et al. 2016). På basis af partiernes vedtægter, valgundersøgelser, og mediedækningen undersøger de, både hvilken betydning partiernes elektorale og organisatoriske kontekst har for reformer af den måde, hvorpå partierne udvælger ledelsen, specielt indførelse af urafstemninger blandt medlemmer og vælgere, og effekten af disse på partiets vælgermæssige opbakning.

Årsagen til at forskningen har fokuseret på dette felt er, at der er en del partier, der har reformeret, hvordan de udvælger partilederen. Partimedlemmerne har, i lyset af positionens vigtighed og forandrede demokratinormer, presset på for reel indflydelse på valg af partiledere. Resultatet er, at partierne i mange vestlige lande har udvidet kredsen af dem, der afgør partiledervalget. I studiet af partierne i 13 lande viser Pilet og Cross (2014), at i omkring en tredjedel af partierne (i 2012) var almindelige partimedlemmer med til at vælge partilederne. Selvom den mest anvendte metode er, at partilederen vælges af delegerede på den årlige kongres/årsmøde/landsmøde, er det stadig bemærkelsesværdigt sammenlignet med 1965, hvor ingen af disse landes partier gav partimedlemmerne direkte indflydelse på valg af partiledere. Tendensen er fortsat siden dette studie (Cross et al. 2016), men den er ikke kommet til Danmark; her er det fortsat kun i få partier urafstemninger blandt partimedlemmer afgør, hvem er partiets formand.

Som også studier af partiernes forandring generelt viser, sker reformer af formandsvalg oftere efter elektoral tilbagegang (Cross & Blais 2012a), og de er koblet med tre generelle tendenser, nemlig politikkenes personalisering, folkelige krav om (mere) direkte demokrati og faldende medlemstal (Wauters 2010). Men forandringer i partiernes vedtægter og praksis omkring formandsvalg har ikke nødvendigvis forbedret demokratiet. Kenig (2009) viser, f.eks. at mens en mere inkluderende proces giver flere formandskandidater, giver det ikke nødvendigvis mere reel konkurrence. De mere inkluderende processer har heller ikke umiddelbart haft en effekt på mangfoldigheden blandt partilederne, der fortsat er karakteriseret ved at være mænd, over 50 år med omfattende politisk erfaring (Pilet and Cross 2016, 6). Her adskiller Danmark og de andre nordiske lande sig med flere (yngre men erfarne) kvinder (Kosiara-Pedersen & Hansen 2015).

Kandidatopstilling

Kandidatopstilling er den proces, hvormed politiske partier bestemmer, hvem der stiller op for partiet. Det er partiernes definatoriske opgave og derfor central for forståelsen for, hvor magten i partiet ligger. Der er meget på spil for både medlemmer og potentielle kandidater. Partiernes regler for kandidatopstilling reflekterer partiets ideologiske eller

politiske udgangspunkt og organisationskultur men skal også ses i den elektorale kontekst, partiet befinder sig selv i. Fordi kandidatopstilling er så essentiel en opgave, forventes de vedtægtsbestemte regler at stemme godt overens med praksis (Bille 2001). Det er en opgave, partiernes medlemmer traditionelt har haft indflydelse på. Kandidatopstilling giver ”medlemmerne den bedste mulighed for at udøve indflydelse på deres parti og (indirekte) på partiets politik” (Cross 2008, 598; vores oversættelse).

Opstilling af kandidater er et centralt aspekt af et repræsentativt demokrati, idet det her afgøres, hvilke kandidater vælgerne kan vælge imellem og dermed også ultimativt hvem der kan sætte sig på et af de folkevalgte pladser i parlamentet, og dermed også parlamentsgruppernes sammensætning, de i parlamentet repræsenterede interesser og dets deskriptive repræsentation. Ifølge Hazan og Rahat har “kandidatudvælgelsen fundamental betydning for nutidens demokrati og styring” (2010, 10; vores oversættelse). I lyset af kandidatopstillingens vigtighed er det overraskende, at det først er i 1988, at den første tvær-nationale og delvist komparative analyse udgives (Gallagher og Marsh 1988).

Som ved udpegning eller valg af partilederen har undersøgelser af kandidatudvælgelse vist, hvordan procedurerne i en del partier er forandret over tid. Fokus har specielt været på, hvem der ifølge vedtægterne kan deltage, og hvilken betydning disse regler har for sammensætningen af kandidatlistor og parlamenter. Mere end to årtier efter Gallagher og Marshs (1988) studie har Hazan og Rahats (2010) komparative studie af kandidatudvælgelse sat dagsordenen for feltet med deres fokus på kandidater, hvem der vælger, graden af decentralisering og om kandidaterne vælges eller kåres.

På basis af disse parametre har videre analyser specielt fokuseret på mere inklusive kandidatudvælgelsesprocessor, specielt den øgede brug af lukkede og åbne primærvalg, dvs. for enten medlemmer (og evt. registrerede støtter) eller for alle (interesserede) vælgere (se, f.eks. Cross et al. 2016; Kenig et al. 2015; Sandri et al. 2015). Listen over partier, der gennem ændringer i deres formelle regler og/eller vedtægter åbner op for primærvalg i forbindelse med opstilling af kandidater eller valg af partileder er lang og inkluderer de franske socialister (Faucher 2015, 804), israelske partier (Hazan & Rahat 2010), italienske Partito Democratico (Sandri et al. 2015), canadiske Liberals og i Storbritannien både Labour og Conservatives (Gauja 2017).

Partiforskningen har kun til en vis grad undersøgt, hvem der primært bliver opstillet. Andre har vist, at kvinder, unge og etniske minoriteter ofte er underrepræsenterede (se f.eks. Caul 1999; Norris 2006; Childs 2013), og det er primært overladt til f.eks. kønsforskere at udforske diskrepansen mellem formelle regler og praksis i partierne (se f.eks. Bjarnegård 2013; Kenny 2013) eller hvilke andre mekanismer, der er på spil. Specielt når det gælder køn, viser Kjær og Kosiara-Pedersen på basis af den danske case, at det er centralt at se på, hvad der sker internt i partierne i faserne før opstillingsmøderne, for det virker til at være her, kvinder fravælger eller fravælges (2018).

Partimedlemskab

I massepartimodellen udgør partimedlemmer en essentiel ressource (Duverger 1972 [1954]; Katz & Mair 1995). Siden medlemsorganisationernes gyldne tid har der været fokus på partiernes medlemstal. Men analyserne har primært handlet om antallet af medlemmer og andelen af vælgere, der er medlem. Medlemstal er umiddelbart tilgængelige enten via henvendelse til partikontoret eller via vælgerundersøgelser (Katz & Mair et al. 1992; Scarrow 2000; Mair & van Biezen 2001; van Biezen, Mair & Poguntke 2012; van Haute et al. 2018), men der er også en markant usikkerhed associeret med disse tal (van Haute & Gauja 2015). Uanset usikkerhed er det endnu vigtigere, at medlemstal kun indikerer størrelsen på medlemsorganisationen. Ikke noget om hvem medlemmerne er, hvordan de bidrager til partiet og dermed det parti-interne demokrati, hvor repræsentative de er for vælgerne både når det gælder karakteristika og holdninger osv.

Bortset fra et Vesteuropæisk studie fra midten af 1980'erne med fokus på deltagerne til partiernes landsmøder/årsmøder/kongresser, som så vidt vi ved aldrig fik udgivet publikationer, tog studier af partiernes medlemmer først for alvor fart, da Patrick Seyd og Paul Whiteley gennemførte deres studier af britiske Labour (Seyd & Whiteley 1992; 2002) og Conservatives (Whiteley, Seyd & Richardson 1994). Norge (Heidar 1994), Holland (Den Ridder et al. 2015) og Irland (Gallagher & Marsh 2002) var også blandt pionererne, ligesom den første danske undersøgelse, der blev gennemført som del af Magtudredningen i 2000 (Bille & Elklit 2003; Hansen 2002; Pedersen 2003). Disse studier er baseret på omfattende spørgeskemaundersøgelser, der senere er gentaget både i Norge (Allern et al. 2016), Holland (Den Ridder et al. 2015), og Danmark (Kosiara-Pedersen 2015a). I Danmark både blandt alle de i Folketinget repræsenterede partier i 2012 (Kosiara-Pedersen 2017) og blandt de politiske ungdomsorganisationer i 2014 (Harre & Kosiara-Pedersen 2015).

De danske undersøgelser viser både hvem der melder sig ind i de politiske partier (Bille 2003), om de er repræsentative for vælgerne (Pedersen 2003; Kosiara-Pedersen 2019), hvorfor og hvordan, de melder sig ind (Kosiara-Pedersen 2015a), hvordan og hvorfor de deltager (Hansen 2002; Kosiara-Pedersen 2014b; Kosiara-Pedersen 2017), hvilke politiske holdninger de har og om de holdningsmæssigt er repræsentative for deres vælgere (Kosiara-Pedersen 2019), hvad de synes om partidemokratiet (Hansen & Pedersen 2003; Kosiara-Pedersen 2014a) og om demokratiet (Buch 2003), om og hvorfor de er interesseret i at stille op som kandidat (Kosiara-Pedersen & Harre 2017; Kjær & Kosiara-Pedersen 2018), og hvorfor de overvejer udmeldelse (Kosiara-Pedersen 2015b; Kosiara-Pedersen 2017). Enkelte studier af partimedlemskab har haft et kønsperspektiv (Pedersen 2002; Heidar & Pedersen 2006), og fokus på IT's betydning (Pedersen & Saglie 2005).

Det er langt fra alle partier, der giver mulighed for at gennemføre spørgeskemaundersøgelser blandt deres medlemmer. Det betyder, at der i en del lande kun har været partimedlemsundersøgelser blandt de partier, forskerne har kunnet overbevise om undersøgelsernes nytte. I Storbritannien har partierne ikke i nyere tid været interesserede i at

samarbejde, og nyere partimedlemsundersøgelserne er derfor gennemført af et meningsmålingsinstitut (Bale et al. 2019). I flere undersøgelser er der enkelte partier, der står udenfor, f.eks. i Sverige (Kölln & Polk 2015; 2017). Men der er også lande, hvor partimedlemsundersøgelserne kun er gennemført i enkelte partier, f.eks. Australien (Gauja & Jackson 2015), eller blandt deltagerne på landsmødet/årsmødet/kongressen, som set i Spanien (Barras et al. 2015).

Mens populationsundersøgelser kører i internationalt regi, blandt andet European Social Survey og World Values Survey¹, har der ikke i partimedlemsundersøgelserne været tradition for internationalt koordinerede komparative projekter. Komparative studier har været mulige men ikke perfekte, eftersom dataindsamlingen ikke har været koordineret. Det gælder f.eks. de nordiske sammenligninger, i første omgang mellem Norge og Danmark (Pedersen & Saglie 2005; Heidar & Pedersen 2005; Heidar et al. 2012) og senest mellem både Danmark, Norge og Sverige (Demker et al. 2019). Manglen på ensartede spørgsmål og svarmuligheder blev ændret ved samarbejdet i Members and Activists of Political Parties (MAPP) projektet². Samlingen af landeeksperter med gode relationer til partierne, og Emilie van Haute finansiering, satte gang i et komparativt projekt på tværs af lande med tradition for partimedlemsundersøgelser (Holland, Norge, Danmark) og lande, hvor der ikke har været samme tradition (Belgien, Canada, Italien, Portugal). Formålet er med udgangspunkt i Hirshmanns 'exit, voice and loyalty' at undersøge partiernes rekruttering og mobilisering af medlemmer (van Haute 2015), men projektet afdækker også medlemmernes deltagelse, karakteristika og holdninger på tværs af lande og partier.

Partifinansiering

Karakteren og konsekvenserne af juridisk regulering af de politiske partier er et voksende forskningsfelt, der påviser en tendens til øget regulering, specielt af partiernes finansiering (se f.eks. Koss 2010; Nassmacher 2009; Karvonen 2007; Janda 2005). Denne forskning supplerer tidligere fokus på valgsystemerne og deres betydning for partierne. Komparative og enkelte studier har vist en forskellighed i både karakteren af partiregulering, og i dens konsekvenser for partierne indenfor og på tværs af partisystemer. Der skelnes mellem hvor reguleringen findes, specielt om det er i konstitutioner eller lovgivning, og hvilket aspekt af partiet og dets aktiviteter, der reguleres (van Biezen 2008; Karvonen 2007). Mens regulering i ikke-demokratier anvendes for at begrænse oppositionspartierne og i nye demokratier har til formål at sikre, at anti-demokratiske tendenser ikke får fat, angår det i etablerede demokratier primært partiernes finansiering (Karvonen 2007, 450–1). Det gælder også i Danmark, hvor de politiske partier ikke er nævnt i grundloven, men hvor love regulerer bidrag til politiske partier og den offentlige partistøtte.

¹ Information om disse projekter kan findes på www.europeansocialsurvey.org og www.worldvaluessurvey.org.

² Data mv. er tilgængelig på www.projectmapp.eu.

Der er forskellige finansieringsformer tilknyttet partityperne, f.eks. elitepartier og private bidrag, massepartierne og medlemskontingenter, samt kartelpartiet og offentlig finansiering (van Biezen & Kopecky 2017, 84). PPDB-projektet indsamlede blandt andet data om partiernes indtægtsprofiler, og analyser af disse viser, at de politiske partier i stigende grad finansieres af den offentlige partistøtte og i mindskende grad af partimedlemmernes kontingenter (van Biezen & Kopecky 2017, 88). Det gælder også de danske partier. Der er forskel mellem partiernes indtægtsprofiler i valgår og mellem valg, da de private bidrag er markant større i valgår (Kosiara-Pedersen 2014c).

Nyeste tendenser

Afslutningsvist præsenterer vi de tre vigtigste af de nye tendenser, der angår den del af partiforskningen, der fokuserer på organisationer: personalisering, koblingen til sociale bevægelser og nye former for partitilknytning. Alle tre tendenser er understøttet af den teknologiske udvikling, specielt udviklingen af sociale medier.

Politikkens personalisering

Personalisering og det tæt koblede 'præsidentialisering' er nyere begreber med betydning for partiorganisationsforskningen. Der kan skelnes mellem forskellige måder, hvorpå politikken personaliseres, herunder institutionel, adfærdsmæssig, og mediemæssig personalisering. Begrebet dækker over, at der er fokus på enkelte personer frem for grupper/kollektive identiteter, dvs. på partilederen frem for partiet, det enkelte parlamentsmedlem frem for parlamentsgruppen osv. (se Balmas et al. 2014; Kriesi 2011, 826; Karvonen 2010, 4; Poguntke & Webb 2005). Personalisering har potentielt seriøse konsekvenser for de politiske partiers organisering. Balmas et al. argumenterer for, at politikken personalisering indbefatter en mindre rolle for de politiske partier som kollektiv, fordi vælgerne identificerer sig med personer snarere end partier, politikere udvikler politik snarere end partiernes organisationer, interesseaggregering sker ad hoc snarere end gennem partierne, enkelte politikere snarere end partier står som afsender af politiske budskaber, politik skabes af enkelte politikere snarere end gennem deliberation i partierne, og at det er kandidater og partiledere, der vælger et parti, snarere end det omvendte (Balmas et al. 2014, 47).

Men studier af politikken personalisering giver kun delvis empirisk støtte (Karvonen 2010; Bøggild & Pedersen 2018). Wauters et al. (2018) analyserer 40 artikler med studier af personalisering, og de finder ingen klar tendens hverken i retning af mere eller mindre personalisering af partierne. Pruyssers et al. (2018, 6) argumenterer for, at manglen på en klar tendens skyldes begrebsmæssig forvirring. På nogle områder er der en klar personalisering, f.eks. i mediernes dækning af politik (indholdsanalyse), hvor ledere og kandidater gives mere opmærksomhed, mens vælgernes adfærd (valgundersøgelser) ikke

viser klar personalisering. I det mest omfattende studie, der inkluderer 26 demokratier over 50 år, finder Rahat og Kenig (2018) en general tendens til partiernes forfald og øget personalisering; to tendenser, der hænger sammen. Rahat og Kenig finder resultaterne alarmerende for fortalere for politiske partiers demokratiske rolle, men at “dem, der står med udfordringen, kan glemme alt om de gode gamle dage, hvor partier var partier. Politiske partiers storhedstid er ovre; personalisering er her for at blive” (Rahat & Kenig 2018, 263; vores oversættelse).

Sociale bevægelser og nye partier

1970'ernes post-materialisme og de grønne partiers fremmarch satte fokus på ‘bevægelsespartier’, dvs. partier, der gror frem af og i deres partiorganisationer har karakteristika fra sociale bevægelser (se f.eks. Kitschelt 2006; Kitschelt 1988). Efter en stille periode er der, i lyset af forandringerne i den digitale teknologi og de folkelige protester blandt andet som reaktion på den globale finanskrisen, igen fokus på ‘bevægelsespartier’. Studier af, f.eks. *Occupy* bevægelsen har påpeget vigtige forbindelser mellem bevægelsen og partipolitik i Italien og Turkiet (Dræge et al. 2017). Digitale partier som piratpartierne og den italienske femstjernebevægelse, der er groet frem af folkelig mobilisering, har inspireret andre lignende tiltag, som f.eks. spanske Podemos og franske Insoumise. Fællestræk for disse partier er, at de understøttes af ny teknologi sigter på at skabe en demokratisk proces, der er mere åben over for almindelige mennesker, mere umiddelbar og direkte, og mere autentisk og transparent (Gerbaudo 2019, 4). De centrale forskningsspørgsmål, der adresseres på dette felt, er, hvordan disse grupper institutionaliserer deres organisationer, hvordan de opnår vælgermæssig succes, og hvordan de transformeres fra at være bevægelser til at være politiske partier, der agerer i det parlamentariske demokrati. I sagens natur er denne del af partiforskningen begrænset til analyser af enkelte eller få partier, og materialet analyserne baserer sig på er traditionelle kilder som vedtægter, hjemmesider, interview og vælgerundersøgelser, men også sociale medier og deltagerobservation.

Nye former for partitilknytning

I lyset af det kraftige fald i antallet af partimedlemmer, som præsenteret ovenfor, har forskere – og partier – genovervejet hvad medlemskab faktisk betyder (Gauja 2015; Scarrow 2015). Analyser af vedtægter og praksis, f.eks. på hjemmesider, viser en klar tendens til, at grænsen mellem medlemmer og andre tilknyttede sløres, og der skabes nye former for partitilknytning (Katz & Mair 1995; Kosiara-Pedersen et al. 2017; Gibson et al. 2017). Et internationalt studie viser, at partier med både partimedlemskab og mulighed for at være ‘partistøtte’ har færre men mere aktive medlemmer, og at partier, der giver medlemmerne flere rettigheder, også har mere repræsentative medlemmer (Kosiara-Pedersen et al. 2017; Achury et al. 2018). Selvom Alternativet har en organisatorisk struktur, der langt

hen ad vejen ligner de etablerede partier, er det alligevel et af de mest interessante partier, når det gælder dét at åbne op for, at partimedlemskab ikke er afgørende for engagement (Kristiansen & Kosiara-Pedersen 2016). Det er ikke nyt, at partier og kandidater mobiliserer folk, der ikke er medlem (Pedersen 2004), men Alternativet gjorde det mere omfattende.

Der er, naturligt nok, fokus på, hvilken betydning teknologien har for forandringen i relationen mellem partier og deres støtter. Ny teknologi giver mulighed for at understøtte den eksisterende organisation, da en række opgaver kan klares hurtigere og billigere (Karpf 2012). Det gælder f.eks. administrative opgaver, kommunikation til medlemmerne og medlemshåndtering. Men ny teknologi understøtter også en forandring i partiernes organisering, med et skift fra det at have en (medlems-)organisation til det at organisere (medlemmer og støtter) (Bennett & Segerberg 2013; Margetts et al. 2015). Teknologien understøtter nye former for tilknytning. Partiforskere peger i den forbindelse blandt andet på risikoen for, at politisk deltagelse gennem partier reduceres til 'clicktivism', og at centralisering af magten forøges yderligere (se f.eks. Gibson & Ward 2009). Andre peger dog på teknologiens facilitering af hyppigere, hurtigere og bredere engagement (Chadwick 2007; Karpf 2016).

Konklusion

Formålet med artiklen er at vise, hvordan partiorganisationer studeres inden for disciplinen statskundskab, og specifikt subdisciplinen 'komparativ politik'. For det første ses en generel tendens til, at forskningsfeltet er blevet mere heterogent og specialiseret. Som på andre af statskundskafts forskningsfelter, skrives færre monografier og flere artikler med specifikke problemformuleringerne, og selvom de kvalitative metoder ikke er forduftet, anvendes de kvantitative i større grad. Fokus er i mindre grad på partiernes som hele organisationer og mere på specifikke aspekter af organisationerne, f.eks. ledelse, kandidatopstilling og medlemskab.

For det andet er der en (naturlig) sammenhæng mellem partiernes forandring, adgang til data og udviklingen af specifikke forskningsfelter. Det store fokus på partiernes medlemmer skyldes ikke blot, at partierne fortsat har mange træk fra massepartiernes storhedstid, om end medlemstallene er raslet ned eller beskedne i udgangspunktet. Det skyldes også, at partimedlemsundersøgelser har givet mulighed for detaljerede analyser af partimedlemskab. Dermed har der været fokus på politiske partiers rolle som kanal for politisk deltagelse og politisk rekruttering. På samme vis skal det store fokus på, hvordan partierne opstiller kandidater og vælger partiledere ses i lyset af både disse opgavers centrale betydning i parlamentariske demokratier, og at der sker forandringer i partiernes formelle regler og praksis, som der er et behov for at forklare og forstå. Mens der på området for partifinansiering fokuseres meget på regulering, er det kun i en del lande muligt også at analysere partiernes indtægtsprofiler, og stort set ingen ser på udgifterne. På samme vis er studier af partiernes professionalisering, forstået som antallet af ansatte

og deres kompetencer og arbejdsopgaver, et område, kun få partiforskere får adgang til (en undtagelse er f.eks. Karlsen & Saglie 2017). Partiernes interne forhold er svære at få adgang til, især på tværs af partier og lande.

De politiske partiers organisering er i forandring. Ligeså er partiforskningen inden for politologiens komparativ politik tilgang. Men det er i begge tilfælde stille forandringer.

Litteratur

- Achury, S., Scarrow, S.E., Kosiara-Pedersen, K. and Van Haute, E. (2018). The Consequences of Membership Incentives: Do Greater Political Benefits Attract Different Kinds of Members? *Party Politics*. Online First. <https://doi.org/10.1177/1354068818754603>
- Allern, E. H. (2010). *Political Parties and Interest Groups in Norway*. Colchester: ECPR Press.
- Allern, E. H. and Bale, T. (2012). Political Parties and Interest Groups: Qualifying the Common Wisdom. *Special issue of Party Politics*, vol. 18(1). <https://doi.org/10.1177/1354068811422639>
- Allern, E. H. and Kosiara-Pedersen, K. (2007). The Impact of Party Organisational Changes on Democracy. *West European Politics*, vol. 30(1), pp. 68-92. <https://doi.org/10.1080/01402380601019688>
- Allern, E. and Verge, T. (2017). Still connecting with society? Political parties' formal links with social groups in the 21st century. In: S. Scarrow, P. Webb and T. Poguntke, *Organizing Political Parties: Representation, Participation and Power*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198758631.001.0001>
- Allern, E. H., Heidar, K. and Karlsen, R. (2016). *After the Mass Party: Continuity and Change in Political Parties and Representation in Norway*. New York: Lexington Books.
- APSA [American Political Science Association's Committee on Political Parties]. (1950). Toward a More Responsible Two Party System. *The American Political Science Review*, vol. 44(3), pp. 1-96.
- Bale, T. and Roberts, N. (2002). Plus ca change...? Anti-Party Sentiment and Electoral System Change: A New Zealand Case Study. *Commonwealth and Comparative Politics*, vol. 40(2), pp. 1-20. <https://doi.org/10.1080/713999587>
- Bale, T., Webb, P. and Poletti, M. (2019). *Footsoldiers: Political Party Membership in the 21st Century*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203731765>
- Barras, M., Barberà, O., Barrio, A., Correa, P. and Rodríguez-Teruel, J. (2015). Party membership in Spain and congress delegates. In: E. V. Haute and A. Gauja. *Party*

- Members and Activist*. London: Routledge, pp. 34-49. <https://doi.org/10.4324/9781315722214>
- Bille, L. (1994). Denmark: The decline of the membership party? In: R. S. Katz and P. Mair. *How Parties Organize*. London: Sage. <http://dx.doi.org/10.4135/9781446250570.n6>
- Bille, L. (1997). *Partier i forandring*. Odense: Odense Universitetsforlag.
- Bille, L. (2001). Democratizing a Democratic Procedure: Myth or Reality? Candidate Selection in Western European Parties, 1960-1990. *Party Politics*, vol. 7(3), pp. 363-380. <https://doi.org/10.1177/1354068801007003006>
- Bille, L and Elklit, J. (2003), *Partiernes medlemmer*. Århus: Aarhus Universitetsforlag, pp. 103-131.
- Bille, L., Kosiara-Pedersen, K. and Nielsen, H. J. (2012). From Membership to Campaign Organizations? Organizational Change within Danish Parties. In: J. Blom-Hansen, C. Green-Pedersen and S. E. Skaaning, *Democracy, Elections and Political Parties*. Aarhus: Politica, pp. 164-171.
- Bjarnegård, E. (2013). *Gender, Informal Institutions and Political Recruitment: Explaining Male Dominance in Parliamentary Representation*. Houndmills, Basingstoke: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9781137296740>
- Bolin, N., Aylott, N., Von dem Berge, B. and Poguntke, T. (2017). Patterns of Intra-Party Democracy across the World. In: S. E. Scarrow, T. Poguntke and P. Webb (eds.), *Organizing Political Parties. Representation, Participation, and Power*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198758631.003.0007>
- Bøggild, T. and Pedersen H. H. (2018). Campaigning on behalf of the party? Party constraints on candidate campaign personalisation. *European Journal of Political Research*, vol. 57(4), pp. 883-899. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12256>
- Caul, M. (1999). Women's Representation in Parliament: The Role of Political Parties. *Party Politics*, vol. 48(1), pp. 72-90. <https://doi.org/10.1177/1354068899005001005>
- Chadwick, A. (2007). Digital Network Repertoires and Organizational Hybridity. *Political Communication*, vol. 24(3), pp. 283-301. <https://doi.org/10.1080/10584600701471666>
- Childs, S. (2013). Intra-Party Democracy: A Gendered Critique and a Feminist Agenda. In: W. Cross and R. Katz, *The Challenges of Intra-Party Democracy*. Oxford: Oxford University Press, pp. 81-99. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199661879.003.0006>
- Cross, W. (2013). Intra-Party Democracy and Leadership Selection. In: W. Cross and R. Katz, *The Challenges of Intra-Party Democracy*. Oxford: Oxford University Press, pp. 100-115. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199661879.003.0006>
- Cross, W. and Blais, A. (2012a). *Politics at the Centre: The Selection and Removal of Party Leaders in the Anglo Parliamentary Democracies*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199596720.001.0001>

- Cross, W. and Blais, A. (2012b). Who Selects the Party Leader? *Party Politics*, vol. 18(2), pp. 127-150. <https://doi.org/10.1177/1354068810382935>
- Cross, W. (2008). Democratic Norms and Party Candidate Selection: Taking Contextual Factors into Account. *Party Politics*, vol. 14(5), pp. 596-619. <https://doi.org/10.1177/1354068808093392>
- Cross, W. P. and Katz, R. S. (2013). *The Challenges of Intra-Party Democracy*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199661879.001.0001>
- Cross, W., Kenig, O., Pruyssers, S. and Rahat, G. (2016). *The Promise and Challenge of Party Primary Elections*. Montreal: McGill-Queen's University Press.
- Dalton, R. (2000). The Decline of Party Identification. In: R. Dalton and M. Wattenberg, *Parties Without Partisans: Political Change in Advanced Industrial Democracies*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/0199253099.003.0002>
- Dalton, R. and Weldon, S. (2005). Public Images of Political Parties: A Necessary Evil? *Party Politics*, vol. 28(5), pp. 931–951. <https://doi.org/10.1080/01402380500310527>
- Demker, M., Heidar, K. and Kosiara-Pedersen, K. (2019). *Nordic Party Members: Linkages in Troubled Times*. London: ECPR Press/Rowman & Littlefield.
- Draege, J. B., Chironi D. and della Porta, D. (2017). Social Movements within Organisations: Occupy Parties in Italy and Turkey. *South European Society and Politics*, vol. 22(2), pp. 139-156. <https://doi.org/10.1080/13608746.2016.1199091>
- Duverger, M. (1972). *Political Parties: Their Organization and Activity in the Modern State*. London: Methuen.
- Faucher, F. (2015). Leadership Elections: What is at Stake for Parties? A Comparison of the British Labour Party and the Parti Socialiste. *Parliamentary Affairs*, vol. 68(4), pp. 794-820. <https://doi.org/10.1093/pa/gsu026>
- Franklin, M. (2004). *Voter Turnout and the Dynamics of Electoral Competition*. New York: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1162/jinh.2007.37.4.596>
- Gallagher, M. and Marsh, M. (1988). *Candidate Selection in Comparative Perspective: The Secret Garden of Politics*. London: Sage. <https://doi.org/10.2307/2131360>
- Gallagher, M. and Marsh M. (2002). *Days of Blue Loyalty. The politics of membership of the Fine Gael party*. Dublin: PSAI. <https://doi.org/10.1057/palgrave.ap.5500048>
- Gauja, A. (2017). *Party Reform: The Causes, Challenges, and Consequences of Organizational Change*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198717164.003.0002>
- Gauja, A. (2015). The Construction of Party Membership. *European Journal of Political Research*, vol. 54(2), pp. 232-48. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12078>
- Gauja, A and Jackson, S. (2015). Australian Greens party members and supporters: Their profile and activities. *Environmental Politics*, vol. 25(2), pp. 357-379. <https://doi.org/10.1080/09644016.2015.1104803>
- Gerbaudo, P. (2019). *The Digital Party: Political Organisation and Online Democracy*. London: Pluto Press. <https://doi.org/10.1177/0268580919870741>

- Gibson, R., Greffet, F. and Cantijoch, M. (2017). Friend or Foe? Digital Technologies and the Changing Nature of Party Membership. *Political Communication*, vol. 34(1), pp. 89-111. <https://doi.org/10.1080/10584609.2016.1221011>
- Gibson, R. and Ward, S. (2009). Parties in the Digital Age: A Review Article. *Representation*, vol. 45(1), pp. 87-100. <https://doi.org/10.1080/00344890802710888>
- Gunther, R. and Diamond, L. (2001). *Political Parties and Democracy*. Baltimore: Johns Hopkins University Press. <https://doi.org/10.7202/009182ar>
- Hansen, B. and Kosiara-Pedersen, K. (2003). Medlemsrollen og det interne partidemokrati. In: L. Bille and J. Elklit, *Partiernes medlemmer*. Århus: Aarhus Universitetsforlag, pp. 103-131.
- Harmel, R. and Janda, K. (1994). An Integrated Theory of Party Goals and Party Change. *Journal of Theoretical Politics*, vol. 6(3), pp. 259-87. <https://doi.org/10.1177/0951692894006003001>
- Harmel, R. and Svasand, L. (1997). Preface. *Party Politics*, vol. 3(3), pp. 291-292. <https://doi.org/10.1177/1354068897003003001>
- Harre, A. and Kosiara-Pedersen, K. (2015). Politiske ungdomsorganisationers ildsjæle. In: J. N. Nielsen, J. M. Olsen, C. Klauber and M. D. Sørensen. *Tag del i fremtiden – en antologi om unges deltagelse i den politiske offentlighed*. København: DUF – Dansk Ungdoms Fællesråd, København.
- Hazan, R. and Rahat, G. (2010). *Democracy within Parties: Candidate Selection Methods and their Political Consequences*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1017/s1537592711000776>
- Heidar, K. (1994). The polymorphic nature of party membership. *European Journal of Political Research*, vol. 25(1), pp. 61–86. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.1994.tb01201.x>
- Heidar, K. and Kosiara-Pedersen, K. (2006). Party feminism: gender gaps within Nordic political parties. *Scandinavian Political Studies*, vol. 29(3), pp. 192-218. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.2006.00149.x>
- Heidar, K. and Wauters, B. (2019). *Do Political Parties Still Represent? An Analysis of the Representativeness of Political Parties in Western Democracies*. London: Routledge.
- Heidar, K., Kosiara-Pedersen, K., and Saglie, J. (2012). Party change and party member participation in Denmark and Norway. In: J. Blom-Hansen, C. Green-Pedersen and S. E. Skaaning. *Democracy, elections and political parties: essays in honor of Jørgen Elklit*. Aarhus: Politica, pp. 155-163. <https://doi.org/10.4324/9781351110952>
- Janda, K. (1980). *Political Parties. A Cross-National Survey*. New York: The Free Press. <https://doi.org/10.2307/1961087>
- Janda, K. (2005). *Political Parties and Democracy in Theoretical and Practical Perspectives: Adopting Party Law*. Washington. DC: National Democratic Institute for International Affairs.

- Karlsen, R. and Saglie, J. (2017). Party Bureaucrats, Independent Professionals, or Politicians? A Study of Party Employees. *West European Politics*, vol. 40(6), pp. 1331–1351. <https://doi.org/10.1080/01402382.2017.1290403>
- Katz, R. S. and Mair, P. (1992). *Party Organizations - A Data Handbook*. London: Sage.
- Katz, R. S. and Mair, P. (1994). *How Parties Organize*. London: Sage
- Katz, R. S. and Mair, P. (1995). Changing Models of Party Organizations and Party Democracy: The Emergence of the Cartel Party. *Party Politics*, vol. 1(1), pp. 5–28. <https://doi.org/10.1177/1354068895001001001>
- Katz, R. S. and Mair, P. (2018). *Democracy and the Catechization of Political Parties*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780199586011.001.0001>
- Karpf, D. (2016). *Analytic Activism: Digital Listening and the New Political Strategy*. New York: Oxford University Press.
- Karpf, D. (2012). *The MoveOn Effect: The Unexpected Transformation of American Political Advocacy*. New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199898367.003.0002>
- Karvonen, L. (2010). *The personalisation of politics: A study of parliamentary democracies*. Colchester: ECPR Press. <https://doi.org/10.3224/pcs.v5i2.20823>
- Karvonen, L. (2007). Legislation on Political Parties: A Global Comparison. *Party Politics*, vol. 13(4), pp. 437–455. <https://doi.org/10.3224/pcs.v5i2.20823>
- Kenig, O. (2009). Democratization of Party Leadership Selection: Do Wider Selectorates Produce More Competitive Contests? *Electoral Studies*, vol. 28(2), pp. 240–247. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2008.11.001>
- Kenig, O., Cross, W., Pruyers, S. and Rahat, G. (2015). What is a Party Primary? Creating a Common Definition and Typology. *Representation*, vol. 51(2), pp. 147–160. <https://doi.org/10.1080/00344893.2015.1061044>
- Kenny, M. (2013). *Gender and Political Recruitment. Theorizing Institutional change*. London: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1017/s1537592715000924>
- Key, V. O. (1961). *Public Opinion and American Democracy*. New York: Albert A. Knopf. <https://doi.org/10.2307/2572930>
- Kirchheimer, O. (1966) The Transformation of the Western European Party System. In: J. Lapalombara and M. Weiner. *Political Parties and Political Development*. Princeton: Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400875337-007>
- Kitschelt, H. (2006). Movement Parties. In: R. Katz and W. Crotty. *Handbook of Party Politics*. London: Sage, pp. 278–290. <https://doi.org/10.4135/9781848608047.n24>
- Kitschelt, H. (1988). Organization and strategy of Belgian and West German ecology parties. A new dynamic of party politics in Western Europe? *Comparative Politics*, vol. 20(2), pp. 127–154. <https://doi.org/10.2307/421663>
- King, A. (1969). Political Parties in Western Democracies. Some Sceptical Reflections. *Polity*, vol. 2(2), pp. 111–141. <https://doi.org/10.2307/3234095>

- Kjær, U. and Kosiara-Pedersen, K. (2018): The Hourglass of Women's Representation. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, vol. 29(3), pp. 299-317. <https://doi.org/10.1080/17457289.2018.1530678>
- Kosiara-Pedersen, K. (2014a). Partimedlemmernes deltagelse og syn på partidemokrati 2000-2012. *Politica*, vol. 46(3), pp. 274-295.
- Kosiara-Pedersen, K. (2014b). The Impact of Having Children on Party Member Activism. *The Copernicus Journal of Political Studies*, vol. 1(5), pp. 87-100. <http://dx.doi.org/10.12775/cjps.2014.01.05>
- Kosiara-Pedersen, K. (2014c). Partiernes kampagneudgifter. In: K. M. Hansen, & K. Kosiara-Pedersen, *Folketingsvalgkampen 2011 i perspektiv*, vol. 3(3). København: Djøf/Jurist- og Økonomforbundet, pp. 57-66.
- Kosiara-Pedersen, K. (2015a). Party membership in Denmark: fluctuating membership figures and organizational stability. In: E. V. Haute and A. Gauja. *Party Members and Activist*. London: Routledge, pp. 66-83.
- Kosiara-Pedersen, K. (2015b). *Why are members on the way out of their political youth organization?* University of Gothenburg.
- Kosiara-Pedersen, K. (2017). *Demokratiets ildsjæle. Partimedlemmer i Danmark*. København: DJØF forlag.
- Kosiara-Pedersen, K. (2019). Do Danish political parties represent? In: K. Heidar & B. Wouters. *The Representativeness of Party Membership*. London: Routledge.
- Kosiara-Pedersen, K. and Hansen, K. M. (2015). Gender differences in Assessments of Party Leaders. *Scandinavian Political Studies*, vol. 38(1), pp. 26-48. <https://doi.org/10.1111/1467-9477.12033>
- Kosiara-Pedersen, K. and Harre, A. (2017). Kandidatrekruttering i politiske partier. *Tidskriftet Økonomi & Politik, DJØF*, vol. 90(3), pp. 40-51.
- Kosiara-Pedersen, K., Scarrow, S.E. and van Haute, E. (2017). Rules of Engagement? Party Membership Costs, New Forms of Party Affiliation, and Partisan Participation. In: S. Scarrow, P. Webb and T. Poguntke. *Organizing Political Parties: Representation, Participation and Power*. Oxford: Oxford University Press, pp. 234-258. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198758631.003.0010>
- Koss, M. (2010). *The Politics of Party Funding: State Funding to Political Parties and Party Competition in Western Europe*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199572755.001.0001>
- Kölln, A-K. (2014). *Party decline and response. The effects of membership decline on party organizations in Western Europe, 1960-2010*. Twente: University of Twente. <https://doi.org/10.3990/1.9789036536165>
- Kölln, A-K and Polk, J. (2015). *Svenske partimedlemsundersökningen. Resultatredovisning*, University of Gothenburg, Department of Political Science. Available at: <http://pol.gu.se/partiforskningsprogrammet/Forskning+om+partier/partimedlemsundersokning> [Accessed 14. November 2019].

- Kölln, A-K and Polk, J. (2017). Emancipated party members: Examining ideological incongruence within political parties. *Party Politics*, vol. 23(1), pp. 18-29. <https://doi.org/10.1177/1354068816655566>
- Kriesi, H. (2011). Personalization of national election campaigns. *Party Politics*, vol. 18(6), pp. 825-844. <https://doi.org/10.1177/1354068810389643>
- Kristensen, A.M. and Kosiara-Pedersen, K. (2016). Alternativt partimedlemskab? In: K. Kosiara-Pedersen, G. P. Nedergaard and E. L. Suenson. *Statskundskab i praksis: Klassiske teorier og moderne problemer*. København: Karnov Group.
- Lawson, K. and Merkl, P. (1988). *When Parties Fail: Emerging Alternative Organizations*. Princeton: Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400859498>
- Lobo, M. C. and Razzuoli, I. (2017). The impact of parties' financial dependence on citizens' perception of party responsiveness. In: S. Scarrow, P. Webb and T. Poguntke. *Organizing Political Parties: Representation, Participation and Power*. Oxford: Oxford University Press, pp. 187-207. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198758631.003.0008>
- Margetts, H., John, P., Hale, S. and Yasseri, T. (2015). *Political turbulence: How social media shape collective action*. Princeton, NJ: Princeton University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctvc773c7>
- Mazzoleni, O. and Voerman, G. (2016) Memberless parties: Beyond the business-firm party model?. *Party Politics*, vol. 23(6), pp. 783-792. <https://doi.org/10.1177/1354068815627398>
- Meital, B., Rahat, G., Sheaffer, T. and Shenhav, S. R. (2014). Two routes to personalized politics: Centralized and decentralized personalization. *Party Politics*, vol. 20(1), pp.37-51. <https://doi.org/10.1177/1354068811436037>
- Meyer, P. (1965). *Politiske Partier*. København: Nyt Nordisk Forlag.
- Michels, R. (1911). *Political Parties: A Sociological Study of the Oligarchic Tendencies of Modern Democracy*. New York: Collier Books.
- Nassmacher, K-H. (2009). *The Funding of Party Competition: Political Finance in 25 Democracies*. Baden-Baden: Nomos. <https://doi.org/10.5771/9783845216515>
- Norris, P. (2006). Recruitment. In: R. Katz and W. Crotty. *Handbook of Party Politics*. London: Sage, pp. 89-108. <https://doi.org/10.4135/9781848608047.n10>
- Ostrogorski, M. (1903). *La Democratie et L'organisation des Partis Politique*. Paris: Calmann-Levy.
- Panbianco, A. (1988). *Political parties: Organization and power*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.2307/1963705>
- Pedersen, H. H. (2010a). Differences and Changes in Danish Party Organisations: Central Party Organisation versus Parliamentary Party Group Power. *Journal of Legislative Studies*, vol. 16(2), pp. 233-250. <https://doi.org/10.1080/13572331003740131>

- Pedersen, H. H. (2010b). How Intra-Party Power Relations Affect the Coalition Behaviour of Political Parties. *Party Politics*, vol. 16(6), pp. 737-754. <https://doi.org/10.1177/1354068809345855>
- Pedersen, K. (2002). Er der kønsforskelle i de danske partier?. In: A. Borchorst *Kønsmagt under forandring*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Pedersen, K. (2003). *Party Membership Linkage: the Danish Case*. Copenhagen: Institut for Statskundskab.
- Pedersen, K. (2004). From aggregation to cartel? The Danish case. In: T. Poguntke and K. Lawson. *How political parties respond: Interest aggregation revisited*. London & New York: Routledge, pp. 86-104. <https://doi.org/10.4324/9780203324226>
- Pedersen, K. and Hansen, B. (2003). Partimedlemmernes aktivitet. In: L. Bille and J. Elklit, *Partiernes medlemmer*. Århus: Aarhus Universitetsforlag, pp. 73-102.
- Pedersen, K. and Saglie, J. (2005). New technology in ageing parties: Internet use in Danish and Norwegian parties. *Party Politics*, vol. 11(3), pp. 359-377. <https://doi.org/10.1177/1354068805051782>
- Pedersen, M. N. (1989). En kortfattet oversigt over det danske partisystems udvikling. *Politica*, vol. 21(3), pp. 265-278.
- Pierre, J., Svåsand, L. and Widfeldt, A. (2000). State Subsidies to Political Parties: Confronting Rhetoric with Reality. *West European Politics*, vol. 23(3), pp. 1-24. <https://doi.org/10.1080/01402380008425381>
- Pilet, J-B. and Cross, W. (2016). Uncovering the Politics of Party Leadership: A Cross-National Perspective. In: J.B. Pilet and W. Cross. *The Politics of Party Leadership: A Cross-National Perspective*. Oxford: Oxford University Press, pp. 1-11. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198748984.001.0001>
- Pilet, J-B. and Cross, W. (2014). *The Selection of Political Party Leaders in Contemporary Parliamentary Democracies: A Comparative Study*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315856025>
- Plasser, F. and Plasser, G. (2002). *Global Political Campaigning*. Westport: Praeger.
- Poguntke, T. and Webb, P. (2005). *The Presidentialization of Politics: A Comparative Study of Modern Democracies*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/0199252017.001.0001>
- Pruysers, S., Cross, W. and Katz, R. (2018). Personalism, Personalization and Party Politics. In: W. Cross, R. Katz and S. Pruyers. *The Personalization of Democratic Politics and the Challenge for Political Parties*. London: Rowman & Littlefield, pp. 1-18.
- Quinn, T. (2012). *Electing and Ejecting Party Leaders in Britain*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230362789>
- Rahat, G. and Kenig, O. (2018). *From Party Politics to Personalized Politics? Party Change and Political Personalization in Democracies*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198808008.001.0001>
- Den Ridder, J., Van Holsteijn, J. and Koole, R.A. (2015). Party membership in the Netherlands. In: E. Van Haute E. and A. Gauja. *Party Members and Activists*.

- Routledge Research on Social and Political Elites Abingdon: Routledge, pp. 134-150. <https://doi.org/10.4324/9781315722214>
- Sandri, G., Seddone, A. and Venturino, F. (2015). *Party Primaries in Comparative Perspective*. New York: Ashgate. <https://doi.org/10.4324/9781315599595>
- Sartori, G. (1976). *Parties and party systems. A framework for analysis*. Cambridge: Cambridge University Press. https://doi.org/10.1007/978-3-531-90400-9_110
- Scarrow, S. (2015). *Beyond Party Members: Changing Approaches to Partisan Mobilization*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1017/s153759271600253x>
- Schattschneider, E. E. (1942). *Party Government*. New York: Farrar and Rinehart. <https://doi.org/10.2307/1949637>
- Schumacher, G. and Giger, N. (2017). Who Leads the Party? On Membership Size, Selectorates and Party Oligarchy. *Political Studies*, vol. 65(1), pp. 162-181. <https://doi.org/10.1177/0032321716667957>
- Seyd, P. and Whiteley, P. (1992). *Labour's Grass Roots. The Politics of Party Membership*. Oxford: Clarendon Press.
- Seyd, P. and Whiteley, P. (2002) *New Labour's Grassroots. The Transformation of the Labour Party Membership*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230599215>
- Siaroff, A. (2009). The Decline of Political Participation: An Empirical Overview of Voter Turnout and Party Membership. In: J. DeBardeleben and J. Pammett. *Activating the Citizen: Dilemmas of Participation in Europe and Canada*. London: Palgrave, pp. 41-59. https://doi.org/10.1057/9780230240902_3
- van Biezen, I. (2014). The End of Party Democracy as We Know It. A Tribute to Peter Mair. *Irish Political Studies*, vol. 29(2), pp. 177-93. <https://doi.org/10.1080/07907184.2014.897944>
- van Biezen, I. (2008). State Intervention in Party Politics: The Public Funding and Regulation of Political Parties. *European Review*, vol. 16(3), pp. 337-353. <https://doi.org/10.1017/s106279870800029x>
- van Biezen, I. and Kopecky, P. (2017). The Paradox of Party Funding: The Limited Impact of State Subsidies on Party Membership. In: S. Scarrow, P. Webb and T. Poguntke, *Organizing Political Parties: Representation, Participation and Power*. Oxford: Oxford University Press, pp. 84-105. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198758631.003.0004>
- van Biezen, I. and Poguntke, T. (2014). The Decline of Membership Based Politics. *Party Politics*, vol. 20(2), pp. 205-216. <https://doi.org/10.1177/1354068813519969>
- van Biezen, I., Mair, P. and Poguntke, T. (2012). Going, going...gone? The decline of party membership in contemporary Europe. *European Journal of Political Research*, vol. 51(1), pp. 24-56. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2011.01995.x>
- Van Haute, E. (2015). Joining Isn't Everything. Exit, Voice, and Loyalty in Party Organizations. In: R. Johnston and C. Sharman. *Parties and Party Systems: Structure and Context*. Vancouver: UBC Press, pp.184-201.

- Van Haute, E., Paulis, E. and Sierens, V. D. (2018). Assessing Party Membership Figures: The MAPP Dataset. *European political science*, vol. 17(3), pp. 366-377. <https://doi.org/10.1057/s41304-016-0098-z>
- Van Haute, E. and Gauja, A. (2015). *Party Members and Activists*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315722214>
- Von dem Berge, B. and Poguntke, T. (2017). Varieties of intra-party democracy: Conceptualisation and index construction. In: S. Scarrow, P. Webb and T. Poguntke. *Organizing Political Parties: Representation, Participation and Power*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198758631.003.0006>
- Reiter, H. (1989). Party Decline in the West: A Skeptic's View. *Journal of Theoretical Politics*, vol. 1(3), pp. 325-348. <https://doi.org/10.1177/0951692889001003004>
- Ware, A. (2011). Exceptionalism, Political Science and the Comparative Analysis of Political Parties. *Government and Opposition*, vol. 46(4), pp. 411-435. <https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.2011.01349.x>
- Wauters, B. (2010). Explaining Participation in Intra-Party Elections: Evidence from Belgian Political Parties. *Party Politics*, vol. 16(2), pp. 237-259. <https://doi.org/10.1177/1354068809339541>
- Wauters, B., Thijssen, P., van Aelst, P. and Pilet, J-B. (2018). Centralized personalization at the expense of decentralized personalization. The decline of preferential voting in Belgium (2003-2014). *Party Politics*, vol. 24(5), pp. 511-523. <https://doi.org/10.1177/1354068816678882>
- Webb, P. (2009). The failings of political parties: reality or perception? *Representation*, vol. 45 (3), pp. 265-275. <https://doi.org/10.1080/00344890903129517>
- Webb, P., Poguntke, T. and Scarrow, S. (2017). Conclusion. The Study of Party Organization. In: S. Scarrow, P. Webb and T. Poguntke. *Organizing Political Parties: Representation, Participation and Power*. Oxford: Oxford University Press, pp. 307-320. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198758631.001.0001>
- Whiteley, P. (2011). Is the Party Over? The Decline of Party Activism and Membership Across the Democratic World. *Party Politics*, vol. 17(1), pp. 21-44. <https://doi.org/10.1177/1354068810365505>
- Whiteley, P. and Seyd, P. (1994). Local Party Campaigning and Electoral Mobilization in Britain. *The Journal of Politics*, vol. 56(1), pp. 242-252. <https://doi.org/10.2307/2132356>
- Wickham-Jones, M. (2018). *Whatever Happened to Party Government? Controversies in American Political Science*. Ann Arbor: University of Michigan Press. <https://doi.org/10.3998/mpub.9826974>